

Framsyn LOFT den 19/1, 2024

Carina Sjödin

carina.sjodin@mdu.se

På vår lunchagenda

- Varför
- Dagens framsynspraktik
- Svaga signaler som förstärkning
- Gemensam diskussion och reflektion

What if? – Tänk om ...?

- Vår avsikt är aldrig att spana på framtiden, leta facit på vad som ska hända.
- Inom området trendspotting och framsyn är det därför vanligt att utforska framtider i plural – *futures*. Olika potentiella framtider som ofta beskrivs som scenarier.
- På vilka sätt kan morgondagens samhälle skilja sig från dagens?

Tre viktiga roller för framsyn i innovationsarbete

- Rollen som strateg, som utforskar nya affärsområden.
- Initiativtagarens roll, vilket ökar antalet innovationskoncept och idéer.
- Motståndarrollen, som utmanar innovationsprojekt och mentala modeller för att öka kvaliteten.

- Rohrbeck and Gemünden (2011)

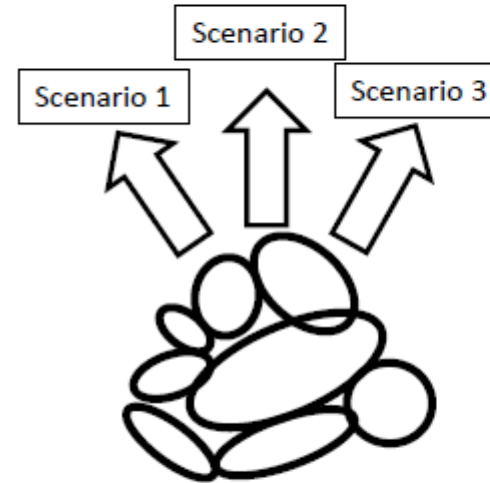
Svaga signaler (Ansoff, 1975, 1984)

- "Svaga signaler är första symptom på strategiska diskontinuiteter, det vill säga symptom på möjlig förändring i framtiden, som fungerar som varningstecken eller tecken på nya möjligheter."
- "När en svag signal först dyker upp är informationen som ingår mycket vag; det finns bara en känsla av ett hot eller en möjlighet."
- Ansoff insåg det osäkra i att förlita sig på strategi
- Partiell blindhet/diskontinuiteter

Crowdsourcing weak signals through broad involvement

Forming scenarios from trends

Analyzing and combining weak signals into emerging trends

Testing implications for business and opportunities for innovation in each scenario

Beslutsfattande: från rationellt till intuitivt

- En förändring från en rationell till en intuitiv beslutsstil. Medan rationellt beslutsfattande tenderar att anta att all tillgänglig information om en företagsmiljö är korrekt och tillförlitlig, och att det finns en enda optimal lösning, är det mer sannolikt att intuitivt beslutsfattande är öppet för en mängd olika alternativ vid problemlösning.
- Sträva efter balans mellan dessa för att navigera i osäkra landskap

- Chermack och Nimon, 2008

Entreprenöriell förmåga och handlingsförmåga

- Scenarioplanering främjar entreprenörsegenskaper som risktagande och proaktivitet. Scenarioplanering kan främja organisationens förtroende för att förbereda sig för osäkra framtider.
- Istället för att fokusera på den kortsiktiga horisonten kan organisationen vidta mer proaktiva åtgärder för att undvika hot samtidigt som den utforskar mer riskfyllda möjligheter och blir mer entreprenöriell. (Bouhalleb och Tapinos, 2023)
- Att samarbeta ökar känslan av handlingskraft hos de inblandade organisationerna, Från element bortom förmodad kontroll till sådant man gemensamt upplever sig kunna påverka. Kollaborativ framsyn kan öka organisationers handlingskraft för att lösa problem. (Phadnis och Joglekar, 2020)

Explore World Economic Forum Annual Meeting themes

Content is split across 4 key themes that allow you to explore the diverse topics addressed during the meeting

A dark blue background with a grid of glowing white dots that recede into the distance, creating a sense of depth.

**Achieving
Security and
Cooperation in a
Fractured World**

A dark blue background with vertical streaks of light in shades of purple and blue, suggesting growth and technology.

**Creating Growth
and Jobs for a
New Era**

A dark blue background with a grid of glowing white dots, similar to the first theme, but with a more complex, multi-colored pattern at the bottom.

**Artificial
Intelligence as a
Driving Force for
the Economy and
Society**

A dark blue background with a grid of glowing white dots, similar to the first theme, but with a more complex, multi-colored pattern at the bottom.

**A Long-Term
Strategy for
Climate, Nature
and Energy**

Hinder

- Överdriven tillit till ledningsrutiner och tankesätt som tidigare varit framgångsrika
- Stress och ovilja att ta in det som bryter mot det rådande
- Motstånd mot att ta in multipla perspektiv i framåtblickandet
- Ledningen kan vackla när det blir för fragmentariska bilder som försvårar förståelse
- (Burt and Wright, 2006)

Förgivettaganden och annat

- Övertro (på egen förmåga)
- Önsketänkande (av intresse, förändringsvilja, mm)
- Underskattning (av komplexitet, kostnad, risker, tidsåtgång, mm)
- Överskattning (av teknikmognad, kunskapsnivå, mm)
- Falskt samförstånd (alla är inte så överens som det verkar)
- Blinda fläckar, tunnelseende (expertinlåsning)
- Rädslor (fear of knowledge)

Öppen kollaborative framsyn –Wiener, Gattringer and Strehl, 2020

- främjar out-of-the-box-tänkande
- Minskar risk för inlåsning (mentala modeller), (mentala fångelser)
- ökar potential för innovationer
- gemensamma diskussioner och analys hjälper till att generera nya insikter om möjligheter och risker

Översikt progression framsyn

Nivå 1

Omedveten om behovet av perifer omvärldsspaning
Slumpmässiga omvärldssignaler från närvärlden
Individuell, oftast osynlig spaning – surfar på nätet, scanning efter kända företeelser
Ingen dokumentation, sortering eller analys av material
Uteslutande interna diskussioner i informella sammanhang

Nivå 2

Medveten om behovet av omvärldsspaning, men främst branschnära företeelser och aktörer
Riktad omvärldsspaning på kända sökord
Utsedd spanare – spanar med enkla verktyg
Viss dokumentation, sortering och analys av insamlat material
Interna diskussioner i större grupper

Nivå 3

Medveten om behovet av bredare, framtidsinriktad omvärldsspaning i tid och rum, men reaktiv
Organiserad insamling av ett bredare spektrum av såväl starka som svaga omvärldssignaler
Ökad involvering i spaningsarbetet från t.ex. ledningsgrupp
Materialet dokumenteras, sorteras och analyseras med enklare modeller
Öppna diskussioner med även externa aktörer

Nivå 4

Medveten om behovet av omvärldsspaning även i proaktivt syfte
Organiserad insamling av även osäkra och oväntade omvärldssignaler
Externa parter, t.ex. kunder, bjuds in i spaningsarbetet
Materialet analyseras utifrån ett flera aspekter som tid och påverkan
Omvärldsfunktionen etablerad med status i hela organisationen

Att reflektera kring

- Var befinner vi oss?
- Hur vill vi utvecklas?